

કુંજ બિહારી



ઊસ્તાદિ કાવ્ય.

કુંજ બિહારી.



રચી પ્રસિદ્ધ કરનાર
જેશી જયરામ રવજીભાગદીઆ.



કુચ્છ-માંડવીવાળા

મુખર્ષ.



ઠે-કાદા ડા શેઠ ધરમસીંહ ભવાનજી ઉનવાલાના
માળામા કાકડવાડીને નાકે



આવૃત્તી ૧ લી

પ્રત ૨૦૦૦

મંવન ૧૯૧૯

સને ૧૯૧૩

સર્વ હક્ક સ્વાધીન.

કર્મિત ૧ આનો.

ધર્મ વિજય પ્રીન્ટીંગ પ્રેસ પાયધુની નં ૫૭૨-મુખર્ષમા
હરજીવન ભગવાને છાપી.



૧૭૭૮

४५५ ४५० ४५८

४५५ ४५० ४५८
४५५ ४५० ४५८
४५५ ४५० ४५८



गृजगत विद्यापीठ ग्रंथालय

गृजगता हरीशचन्द्र प्रभाग

अनकमांक ०५७८

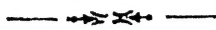
श. १६

स्मि.क. ना. कुं. ४ लि. २१२

दिनांक ७

મુરઝી શેઠ નરસિંહદાસ પરશોતમદાસ તમાકુવાલા
ભીમડી એવણુને કર્તા તરફથી આપવામાં આવેલી

અર્પણ પત્રિકા.



હરીગીત

બુદ્ધિ સરળ છે જેમની, ઉપકાર પર પ્રીતી ધણી,
માઝો તણા શુભ શ્રવણના, અધિકારીઓમાં છે મણી;
જેના પીતા પુરુષોત્તમ. નીજ નામ નરસિંહદાસ છે;
અર્પણ કરું છું તેમ આ ગ્રંથ કુજબિહારી જે.
આનંદ પાણુ ઉર છે અતિશય, મુક્ત કલેશ થકી સદા,
મ સારમા વસિને રહ્યા, પાણુ ગર્વ છેક નથી તદા;
કિર્તિ પવિત્ર પ્રભુ દયાજ થકી, મહા મુખદાન છે;
અર્પણ કરું છું તેમને, આ ગ્રંથ કુજબિહારી જે
વ્યાપારીઓના વર્ગમાં, નેકી પરસ્પર મેળવી;
દેખી ન મેં કોઈ દિવસ. હાસ્ય તણી રમત જે ખેલવી;
ઘોઠા વિષે અધિકુ સદા, સત્કારને શુભ માન છે;
અર્પણ કરું છું તેમને, આ ગ્રંથ કુજબિહારી છે
પ્રભુની કૃપા અવલોકીને, પ્રગટ્યો પરસ્પર પ્રેમ ત્યાં.
જયરામ પાણુ આશીસ દઈ, મુખ ધન્ય એમ વતી રહ્યા;
ગા આત્મજ્ઞાના હિત વિષે, સતકૃત્ય જે કરનાર છે.
અર્પણ કરું છું તેમને, આ ગ્રંથ કુજબિહારી જે.

લીં છું આપના ગુણેચ્છક

જેશી જયરામ રવળ ભાગલીઆ,
કચ્છમાંડવીવાલા.

પ્રસ્તાવના.

ગાયન કળાની કેલવાણી મળ્યા શિવાય કોઈ પણ ગાયન સરળ રીતે સમજી શકાતું નથી ને તે બરોબર રીતે અક્ષરો છુટા પાડવામા ન આવે તો તેનો ખરો અર્થ સમજવામા આવતો નથી વર્તમાનમા દરેક જીવને કામ સંબધી પ્રપચને લીધે નિવૃત્તી મળવી મુશ્કેલ છે તો પણ તેમાથી થોડો વખત બચાવી અતરમા રહેલા આત્માને પ્રસન્ન રાખવા માટે અવશ્ય કંઈ પણ મનહર ગાયનોની જરૂર જણાય છે તેવા સાધનોની પ્રબળતા ઓછી હોવાથી અભ્યાસ થતો ન હોય છતાં પણ શ્રવણાદિકથી તે જ્ઞાન મેળવી આપણી પોતાની ફરજ પાર પાડવી એ આપણું કર્તવ્ય છે ઘણા ખરા પુસ્તકોના રાગ ઉપર જે નિયમથી બોલવાનું લખેલું હોય પરંતુ વાચવા જતા કંઈપણ પતો લાગતો નથી તેથી મનુષ્ય માત્ર કટાળી જઈ તે પુસ્તકને કચરા તરિકે ગણી લઈ પૈસા પાણીમા ગયા નું સમજી દે ઠી દે છે, હાલમા એવા અસુધ્ધ પુસ્તકો ઘણા નિકળેલા બેવામા આવે છે પુસ્તક તો તેજ કહેવાય કે જે સામળવાથી મનુષ્યના અતકરણ ઉપર એવી તો અસર થવી જોઈએ કે પોતાનું ધ્યાન તેની બીતર લીન થઈ જાય કે જે બાબતમા અથવા જે વિષય ઉપર આપણે બોલતા હોઈએ તે મય થવું જોઈએ તોજ તે કાવ્ય કહેવાય છે લઘુ પુસ્તક છતાં

ઉત્તમ ચીજો શ્રેયી પણ હોય તો બસ છે વિધેસ પાના જો-
વાનું કંઈ પણ અનુભવીઓને કારણ હોતું નથી ફક્ત કદર
બુઝી પોતાથી બનતો ઉત્તેજન આપવા ગૃહસ્થોની પ્રજા છે
કે ફરીથી પણ ઉત્તમ ચીજોનું સંગ્રહ થઈ જગત કલ્યાણને
માટે આવકાસ મળે એવી આશા છે અગાઉથી આશ્રય આપ-
નારા ગૃહસ્થોના મુબારક નામ પાછળના ભાગપર લખેલા છે.

લીં છું છું આપનો હિતેચ્છુ
જોશી જયરામ રવળ ભાગલીયા,
કચ્છમાડવીવાલા.

કુજબિહારી.

ગાળપતી સ્તુતી. ૧

કવાલી.

નમું આદી તમોને હું, ચતુર બાહુ પ્રભુ પ્યારા;
 વિનતિ એક છે મારી, હરે વિનો મા ન્યારા. નમુંઆદી
 વિવિધ પુષ્પો અને વારી, ધૃત ગાન મુખાકારી
 તમોને ચચેવા અંગે, મગાવું સિદ્ધેશ સારા. નમું આદી
 કૃપાળે આપની થાશે, માફ માંગદય વર્તાશે;
 એવી આશા અમોને છે, કરું કિર્તિ મુખ દ્વારા. નમું આદી.
 કહે જયરામ હે સ્વામી, રાહુ આનંદ જે પામી;
 ચરણ એવી રાહુ તારા, ચતુર બાહુ પ્રભુ પ્યારા. નમું આદી

પ્રભુનો ઉપકાર ન ભુલવા વિષે. ૨

કવાલી.

ગયો ભક્તી પ્રવર્તિમા ખરું કર્તવ્ય જે તારૂં,
 અવિનાશી પ્રભુને તે, વિસારી કા લીધા પાડૂં. ૨૬૦
 રહ્યા તુ ગર્ભમાં જ્યારે. કરારે શુ ધ્યા ત્યારે.
 તમારું નામ નહિ ભુલું, પછી પસ્તાય શા માડૂં ગયો ભક્તી.
 સખંધી જે બધા તારા, પ્રિય બધું અને દારા;
 ગળ ફાંસી કરી આવે. રહે વાનો કરી ન્યારું. ગયો ભક્તી

મુકી તે રતનને દીધું, અલ્યા આ કર્મ શું કીધું;
 ગયો બાજી બધી હારી, વિવેચલાગ્યું બાહુ પ્યાર ગયો ભૂલી.
 કહે જયરામ હે પ્રાણી, નમાની સતની વાણી,
 કદી થેતી નહિ ચાલે, ગતી ધાશે ન હું ધાર ગયો ભૂલી.

કશ્ચિર સ્તુતી. ૩

ધનાશ્રી.

વિંત હરે મહારાજ અમારા. વિંત હરે મહારાજ;
 છે આપ અતરંગમી અમારા, રાખુ હવે સીદ લાજ. અમારા
 પાલન કર્તા છે પ્રભુ પાને, શ્રષ્ટિ તણા શિરતાજ. અમારા
 નામ પ્રતાપી લેતાં તમારૂં જતિ દેખુ સાહુ દાઝ. અમારા
 જયરામના પ્રભુ છે દિનપ્રધુ, અર્જ સ્વિકારો આજ અમારા

પ્રભુનો ઉપકાર. ૪

રાગ પામ્યો પામ્યો પદ્મિની નારી હેા.

મતી અદ્ય છતાં અભિમાનીરે, મન ભજ શ્રી કૃષ્ણ દિલભની;
 દુઃખ સમય જે સાહ્ય કરે છે, મુનીશ્વરો પણ ધ્યાન ધરે છે;
 અવિનાશી જગતમય જાણીરે. મન ભજ
 ગોકુળમાં પ્રભુ ધેનું ચરાવી, કાલિદિ જલ મુઢ કરાવી;
 કર્યું નાગદમન બહુ તાણીરે. મન ભજ

કંઈ તાજુ અભિમાન ઉતાર્યું, ગાવરંધન શુભ નામ ધરાવ્યું,
 જન સમૃદ્ધ, રદ્ધા મુખ માળીરે. મન ભજ૦
 ન હ કુ વરે પાણે એજ કહાવે, ચીર હરી ગાહુ જોર જણાવે;
 વૃજ વનિતા રહી વખાળીરે. મન ભજ૦
 હજી અમારો એજ પ્રતાપી, પ્રાપ્ત્ય જગમાં જેનું અમાપી;
 જયરામ અચલ મુખ માનીરે. મન ભજ૦

નીદાનો ત્યાગ. પ

ભરવી.

નિંદા પરાઈ દે છોડીરે, મન નિંદા પરાઈ દે છોડી;
 નિંદા નરકમાં વેગે નખાવે, પુન્ય નાંખે સાં તોડી. દેક૦

સાખી

નિંદાના કરનારનું, કરવું નહિ દર્શન;
 જે જન નિંદા પાત્ર છે, પુરો પાપી જન રે મન૦
 નિંદા કરતાં નરક છે, પાપ પરાયું ધાય;
 સ્વાદ નથી એમાં કશો, બીજ નહોતું ઝાય. રે મન૦
 પીતા પુત્ર બેઉ સામઠાં, નિંદા કરતાં હોય,
 પ્રપૈત્ર પણ તેવો થશે, પલટી શકે ન કોય. રે મન૦
 મરત થયો એમાંજ શુ, કહી દે સાચી વાત
 વચન સત્ય જયરામના, યાદ કરો પરભાત; રે મન૦

કૃષ્ણ ગોપી સંવાદ. ૬

કવાલી.

ખતાવો છે જુ તુ કયાં, તમારી દાસીને છોડી;
 છમીલા શુ કરે છે આ, વિખેરીને હવે જોડી ટૅક૦
 કયું શુ પાપ મે વહાલા, સતાવો ના હવે ઠાલા;
 ન તુટે કર્મની દારી. તમારી૦
 તમારૂં જો ન હુ માનુ, કરે જઈ કર્મ કંઈ છાનુ;
 પછી જાણુ ભલે દોડી. તમારી૦
 છતા આધિન છુ એવી, તજી દઉં પ્રાણને તેવી.
 જશેના સનેહને તોડી તમારી૦
 કહે શ્રી કૃષ્ણને ગોપી, લજા કુલની સાં લો પી;
 વીચારો વાત આ થોડી.

ઉપરના પ્રશ્નનો પ્રતીકિત્તર. ૭

કવાલી.

પ્રિયા આધીન છું તારે, અમસ્તા આણુ શું મારે;
 યુગા વિતી જતાં ચારે, જવાનો છુ નથી બહારે. ટૅક૦
 અમારું કામ છે એવું, વીધીથી ના બને તેવું;
 જવું તેથી પડે ત્યારે. અમસ્તા૦
 અમારી આ દશાને તો, પીછાની જે રહ્યા તે તો,
 ભવાબ્ધને ગયા પારે. અમસ્તા૦

વળી જે રૂકિમણી રાણી, હરિ જેને અંભા આર્ણી;
 નથી કહેતી મુને ક્યારે. અમસ્તા૦
 મને લક્ષ્મિ બહુ પ્યારી, પિતા જેના નિધિવારી,
 ન બોલે તે મુખદારે. અમસ્તા૦
 અનાદિ કાળના પાપી, સ્વરૂપોમાં દિશાં સ્થાપી;
 રહ્યા સેા એજ આધાર. અમસ્તા૦
 કહે જયરામ એા બાળા, પ્રભુ એવા કરે ચાળા;
 પ્રતાપી છે મહા ભારે. અમસ્તા૦

કૃષ્ણ ચરિત્ર.

ગુનો છુપાવવાની ચાલાકી. ૮

રાગ—પ્રેમ પીયાલો પીધારે.

મેં તો માખાણુ નથી ખાતુરે, માતાજી મેરી મેં તો માંખણુ
 નથી ખાધુ
 અદેખી ગાપીએા સેા જુદુ બોલે છે મા, હુ તો જનમનોજ
 સાધુરે ટેક૦
 જુએા ખાલી માર મુખકુ બતાવું મા, જરાએ પણુ નથી
 ટાકુરે. માતાજી૦
 માતાજી કહે અદ્યા લુચ્યા સચુર કર, હાથ બેડે તારા બાંધુરે
 માતાજી૦
 જયરામ કહે એવા બાળ ચરિત્રના ગુણ ગાજ દીન કાકુરે
 માતાજી મેરી મેં તો માંખણુ નથી ખાધુ.

જસોદાજી પાસે કૃષ્ણે માગેલી માફી. ૯

માઠ.

છોડો છોડો માછ કૃત્ય આણુ, હું નથી કરનાર,
હું નથી કરનાર આજ પછી, ફરી કોઈ વાર. ટેક૦
રક જાણી આ નિજ આગનો, ક્ષમા જે કરે અપરાધ,
વાસના એવા આજથી તણુ, હવેથી રાખીશ હું યાદ. આજ
જનુની જાણાવ્યું હોત જે, પ્રથમ થકી નીરધાર,
જયરામના ઠાંટની બોલો. કદા આવને તહિ બહાર.
આજ પછી કોઈ વાર

કૃષ્ણ બાલચરિત્ર વર્ણન ૧૦

ભેરવી.

મતવાલો મોહન મારો, લાગે બહુ પ્યારેરે: ટેક૦
પ્રેમ તણે વસ છે પુરુષોત્તમ, કુદિસ જનોથી રહ્યા ન્યારેરે.-
મત.

સાખી.

ધુટળીએ ભર ચાલતા, પ્રભુ થયા પરસન;
મટી વૃક્ષ ઉત્તમ ગતી, પાન્યા યમલાઘુન. મતવાલો
આવી માફી પૂતના, કરાવવા સ્તન પાન;
પ્રાણુ લીધા પલ એકમાં, કૃષ્ણ મહા બળવાન. મતવાલો
અતઃજામી એળખી, જપો નિરતર નામ,
જય બોલો જગદિસની, સત્ય કહે જયરામ. મતવાલો

પેસો એજ પરમેશ્વર છે. ૧૧

ક્યાલી.

અરે પેસા અરે પેસા, રહ્યુ આધિન મૌ તારી,
 બનાવે મુર્ખને જ્ઞાની, રખાવે વાન તુ છાની:
 કરે છે ધર્મની ખ્વારી. ટેક૦
 મનાવે છે રૂકુ તારું, વિના પેમે બધુ ખાડ ,
 ભરે છે કેકતો વારી રહ્યુ આધિન૦
 વસે છે તુ વધારે ત્યાં, રહ્યા દારી જમીનામાં;
 મળ આખે ન કમ સારી. રહ્યુ આધિન૦
 હવે માગી રહ્યુ માગી, વધારે શુ કહ્યુ ચાંપી,
 ગયો જયરામ પણ હારી. રહ્યુ આધિન૦

સખધીઓની તારીફ. ૧૨

ક્યાલી

સખ ધીની મળ જોવી, પડે છે કામ તે વારે,
 હશે જો પાસમાં નાણુ, મળનુ જો જીવે ટાણુ ;
 કહે આધિન છુ તારે. ટેક૦
 કદાપી જો દુ.ખી દેખે, કશામાં તે નહિં લેખે;
 ગમે ના તે ઉભો દ્વારે પડે છે૦
 કથીને શુ કરૂ વાલા, નિસે જો હાથ આ ડાલા;
 જતો ઉઠી રહે બહારે. પડે છે૦
 કહ્યુ છુ હુ હવે ચારો. પરાધ આસ ના ધારો;
 કહે જયરામ તે ત્યારે. પડે છે૦

હીતોપદેશ. ૧૩

સારંગ

રટી રામ નામ તુ લે પ્રાણી, અમથી ન બાલ મિથ્યા વાણી
 ટેક૦
 વ્યાપક અતરજામી જગતના, ઘટઘટમા એ રમતો જાણી. રટી૦
 પાર ઉતરવુ છે ભવસાગર, વાત કહી દેઉ છુ છાની રટી૦
 રહ્યો બુડી મુ વિષય રંગમા, શત્રુ સકલ કરશે હાણી રટી૦
 અનુભવ શીર જયરામ કહે છે, નહિ નો જમડા લેશે તાણી રટી૦

જગત કાર્ય વસ છે. ૧૪

રાગ પીલુ

વિસ્મયની વાત છે એક એવી, ડખાત રૂપે જતો એજ લેવી ટેક૦
 મૃગ ત્રણ લીલુજ, વનમા ચરે છે, દગ્ધ થયુ દેખી તુર્ત ફરે છે.
 વિસ્મય૦
 વિહંગ પલુ ફળ દેખી ધગાય, ઓછાં થયાં કે ઉડી ઝડ જાય
 વિસ્મયની૦
 યુક્ત મુગધ લશે પુરુષ ભાઇ, ત્યાં લગી લેવે ભ્રમર મુખદાઢ
 વિસ્મય૦
 રસ વર્જ થએલું કદી ભ્રમ દેખે, સ્વાર્થ વિના તે કશામાં ન
 લેખે વિસ્મય૦

નિર દ્રવ્ય નર ગુણીકા ધર જાય, બરઆદ થયેલો નફરમા
ગણાય. વિસ્મય૦
સ્વાર્થ વિના કરી છે ન સગાઈ, જયરામ આસ ન કરતું
પરાઈ વિસ્મય૦

મંથરી લેખની મહત્વતા. ૧૫

કવાલી

પ્રભુને હાથ છે આજી, વ્યથા સાને કરે છે તું,
ન કર્મથી કરી વુટે; તિથિ આયુસ્ય ના ખુટે;
ભરાયું હોય તે કુટે, નકી જાણી રહે જે તું. ટેક૦
જગન આધિન છે જેને, વિમારી યુ રથેા તેને,
ગણું કેળે હવે પાઝી, બતાવી દે મુને તે તું. પ્રભુને૦
કરે છે કૃત્ય તું કેવા, પશુમાં સા ગણે તેવા;
સકલ શ્રદ્ધિ મરે લાજી, ચારિત્રા વર્ણવુ હુ શુ પ્રભુને૦
બકે છે શુ મુખે માફ, બતાવી દે કયુ તાફ,
પીના કોના કર્મ માજી, પ્રીયા કોને ગણે છે તું પ્રભુ૦
તપાસી લે જરા પ્યારા, ગુણો જેમાં રહ્યા ન્યારા;
જેથી શકિત રહે તાજી, ભજન તેનું કરીલે તું. પ્રભુને૦
બન્યો મુસ્તાક તું જેમાં, વળ્યુ તાફ જ શુ તેમાં,
કહે જયરામ લે સાધી, જવાનો છે નકી જયાં તું. પ્રભુને૦

જીવોપદેશ ૧૬

ધનાશ્રી.

માંડયો શુ આ વ્યાપાર, માનવી તે, માંડયો શુ આ વ્યાપાર,
 શુ કામે આવ્યો આ જગમાં તુ, વેગે કરી લે વિચાર. ટેક૦
 હિલુભાગી તુ કંઈ ન કમાયો, વ્યર્થ ગયો અવતાર માનવી તે.
 કુડી માયામાં તું લપટાણો, ભુલી ગયો કીરતાર માનવી તે.
 જજલમાં સહુ જોર ગયુ પડી, ગયા સિથલ સોહાડ માનવી તે.
 પુત્ર દારા કોઈ કથું ન માને ત્યારે, દુઃખ પામ્યો તું અપાર.
 માનવી તે.

અત સમય કોઈ કામ ન આવ્યુ, ગોથાં ગણે છે ગમાર.
 માનવી તે

જયરામ કહુ પછીથી પસ્તાયો, અતઃ સમય અનુસાર.
 માનવી તે માંડયો શુ આ વ્યાપાર

શોક ન કરવા વિશે. ૧૭

કવાલી.

અતુરો જ્યાં ગયા ચુકી, કરે છે સોચ તું શાને;
 થવાનું તે નકી થાસે, લખાણુ હોય જે બહાને. ટેક૦
 રડી કુટી મરે છે તુ, વળ્યું તેમાંજ તારું શુ;
 છતી વાતો બધી જાણે. કરેછે.૦

ન માને લાંચ દીધાથી, મળેના ઝેર પીધાથી;
 ન ધારે તે કશું કાને કરેછે
 પિતા માતા અને ભાઈ, સખધી જે સગા સાઈ
 રહ્યા સૌ મોજ તે માણે કરેછે
 પ્રભુને હાથ છે કૃચ્છી, ઘડીમાં લે બધું ખુચ્છી.
 કદાપી ના કહ્યું માને કરેછે
 જેવી વૃક્ષો તણી છાયા, તેવિ જાણો બધી માયા,
 લખીને રાખજો પાને, કરેછે.
 કહે જયરામ તે જાને, ઉપાડો ભાર શા માટે;
 ગુણા શ્રી કૃષ્ણના ગાને કરેછે

ગુન્ડાની માફી. ૧૮

પામ્યો પામ્યો પદ્મિની નારી હો—એ રાગ

સરણું હું રહ્યા છું તમારી રે, ભૂલ માફી કરો પ્રભુ મારી,
 પરોપકારે મેં નથી કીધાં દાન સુપાત્રે મેં નથી દીધાં;
 રહ્યો ભોગવિ હું લાચારી રે. ભૂલ માફી
 અતરબામી આપ અમારા, સેવક જન ગુણ ગાય તમારા;
 જાઉં ચરણ કમલ પર વારી રે ભૂલ માફી

સુંદર નારી જોઉં પરાધ, માર્ગ મૂકી હું ચાલું ભરાધ;
 એવાં કર્મ કર્યાં બહુ ભારી રે ભૂલ માફી૦
 જાંબન જીવતી સંગ ગુમાવ્યું, ચતુરપાણું મેં ત્યાંજ સમાવ્યું;
 વસ થયો સમય અનુસારી રે. ભૂલ માફી૦
 છવટ પલુ બની રહ્યો બીચારો, એ દુ ખમાંથી આપ ઉગારો;
 જયરામ જાય બલીહારી રે ભૂલ માફી૦

ગરીબી હાલતની ગમગીની. ૧૯

રાગ પીલુ.

હાલત ગરીબી સમુ જગ માંહી, દુઃખ ન દીકું મેં કરું-
 અન્ય કયાંહી, ટેક૦
 રંકની યાદ વળી કોણુ રાખે, જીવતર અગડેલનું કોણુ સાંખે.
 હાલત૦
 દ્રષ્ટિથી ગરીબ જીવે જો કદાપિ, નજર પડી જન કહુશે
 તથાપી. હાલત૦
 જયરામ કહુ રંકના રખવાળા, કષ્ટ હુશે દ્વારીકાનાથ મારા.
 હાલત.૦

મુ'બઈના વર્તમાનની સ્થિતિ ૨૦

રાગ આયો આંચા આમ હે બાળકો તમામ

વિદ્યાસ ના કરો, વિદ્યાસ ના કરો.
 મુ'બઈ પ્રિનો કરી વિદ્યામ ના કરો. ટેક૦
 લોભે લક્ષણુ જાય કબુ છે, કહેવતમા નિરધાર;
 જરને કાજે જરૂર પોતાના, પ્રાણુ કરે છે ખ્યાર. વિદ્યાસ૦
 હોંશીલા હયરાન થવાને, નાટકમા નીત જાય,
 પેંસા ખરચી ઉગ્તગરો લઈ, કામ વિના અથડાય વિદ્યાસ૦
 ચપટી ધૂળ લઈ કાગળમા, પુળી બનાવી ખાસ,
 સીલખધ કીધી સુદર ગુણુ, ગાહન કર્યા પરકામ. વિદ્યાસ૦
 ગુલાબ અત્તર રેડ તણી, ખુશખો લેવાને ચાહ્ય,
 મુખ ચુબન વટગેલીનુ, કરતાં ન કઈ લજવાય વિદ્યાસ૦
 પેંસા ચાર ધરમ મારગમાં, કદિ નહિ વપરાય.
 ગુણિકાનુ થઈ રહ્યુ નાચ, ત્યાં નોટ વીસની જાય. વિદ્યાસ૦
 વર્ણન કરતાં વખત જાય છે, ભલુ કરો ભગવાન
 જયરામ તણા આ વચના મૃતનુ, સકલ કરો જન પાન
 વિદ્યામ ના કરો

પ્રભુના વિયોગે-ગોપીએ કરેલો વિલાપ. ૨૧

પીલુ.

કૃષ્ણ વિના આ જીવન દુઃખદાઈ, વિરહ ઘેટી હું ફરું વનમાંહી;
 ટેકું
 બંનસીવર મારો છેલછખીલો. નદ જશોદાજનો ઉછરેલો.
 કૃષ્ણ વિના.
 અર્ધ નિશાએ ગયા પ્રભુ ત્યાગી, પરવસ પડતાં વ્યથા એજ
 લાગી. કૃષ્ણ વિના
 અમથી જે રહીશ કદી અકળાઈ, યત્ન વિના ન મળે મુખદાઈ.
 કૃષ્ણ વિના
 જોઈતાં નથી એને મીઠાન મેવા, વસ કરી પ્રેમ થકી પ્રભુ
 લેવા. કૃષ્ણ વિના
 અતરંગમી ગોકુળના નિવાસી, જયરામ ગુણ નીત્ય ગાય
 પ્રકાશી. કૃષ્ણ વિના

વિરહીણી ગોપી. ૨૨

ગજલ.

કૃષ્ણ ચંદ્રને હું નીહાળવા, જાઉં ક્યાં કહિ દેને હું સખી,
 જાઉં ક્યાં કહિ દેને હું સખી, ધ્યાનમાં ન આવે એવો નકી.
 ટેકું

વિના વત્સની જેવી ગાવડી, પુત્ર વિરહથી ઝુરે માવડી;
ગતી મારી તેવી તુ જાણજે, સત્ય વાક્ય મારા તુ લે લખી.
કૃષ્ણ ચંદ્ર

પ્રાણાધાર આપ વિના રતી, ખસ એક પણ ગમતું નથી;
વાટ હું રહી જોઉં ક્યારની, આવી જાય જો દારીકાપતી.
કૃષ્ણ ચંદ્ર

જયરામ એમ કહે પ્રભુ, મુજ રંકના બેસી છા વીભુ;
કીરપા કરી નીજ દાસના, દુઃખ દુર થાશે તમે થકી
કૃષ્ણ ચંદ્રને હું નીહાળવા, જાઉં ક્યાં કહી દેને હે સખી.

પરમેશ્વરનો હર રાખવા વિષે. ૨૩ કવાલી.

ભલુ તારું થવાનું સૌ, નીચ તાનેજ છે હાથ. ૨૬૦
કરે છે કર્મ તુ કુડાં, મનાવે છે પછી રૂડાં,
એવું અધેર નહિ ચાલે, લખીને રાખ તુ સાથે. ભલુ ૦
કચેરીમાં જવાનું છે, થનારું તે થવાનું છે,
ભલુ ભુક ખરૂં ખોટું, કચું સૌ ભોગવો જાતે. ભલુ ૦
થયો શુ ગર્વમાં ઘેસો, મળ્યો પખી તણા મેળો
નીસાએ સૌ થયાં ભેળાં, જશે ઉડીજ પરભાતે. ભલુ ૦
હીસાખી છે ચતુરો ત્યાં, કરક પૈતો પડે નહિ જ્યાં;
ઉકળનાં તેલમા ભોળો, કહે જયરામ તે મારે. ભલુ ૦

ગ્રંથ માધુર્યતા દર્શક. ૨૪

કવાલી.

નમાનો તો કશુ પણ નહિ, જરા શું આવસો નહિ દ્યાં;
રચ્યાં મે પુસ્તકો રૂઝાં, કદી વાંચ્યાં હશે નહિ ક્યાં ટેકો
અર ઐશ્વર્ય તો એ છે, બતાવી અર્થ પણ દેજે,
સુપથે જે પ્રવર્તે છે પ્રભુ તેને મળે છે ત્યાં નમાનો
ખુશીમાં જીવતો રહેશે. વધુ કંઈ દ્રવ્ય નહીં બેસે;
છતાં પણ લાભ ના લેસે, કથન તેનું કરૂ જમ ક્યાં. નમાનો
લીધાં છે પુસ્તકો જેણે. પુછા જમને ધરે તેને;
રહ્યાં આનંદમાં છે ને, કહે જયરામ ભાગ લીધા નમાનો

ભજનમાં ભંગ પાડનારને દૂર કરવા વિષે. ૨૫
પીલુ.

નામ પ્રતાપી લેતાંજ તમારું, એકાદું વિદ્ય નહી આવનારું.
ટેકો

અ તરજમી અમોને શું કરવું, દુષ્ટોના સગથકી કેમ તરવું.
નામ

કઠણ વચન તું રહ્યો કેમ સાંખી, દુઃખ દૂર કરશે કવણ તુજ
પાંખી નામ

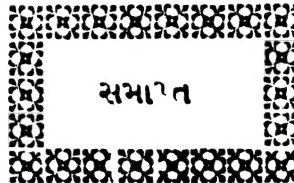
મનનું ધારેલું નહી નાથ ધારે, શાંતીથી મુખમાં પછી રહેવાસે.
નામ

કહેવું અમારૂં ધરી નીજ કાને, જયરામને ઝાઝા સાધ્ય થાને.
નામ

મજ્જનોને ભલામણ. ૨૬

અનજારે,

ઉત્તમ પદના અધિકારી, વાંચો મૈા કુજખીલારી,
 છે સાંખ્ય જ્ઞાનનો સ ગી, ભય રહિત મહા ઉછરગીરે;
 કરી ફરો કહુ લલકારી. વાંચો૦
 મનહર મંત્ર સમ છે મીઠો, નવ હરે કરી કયાં દીઠારે;
 કવિતા સૌ દુઃખ હરનારી વાંચો૦
 આ વર્તમાન છે ખોટો, વૈરાગ્ય તણા છે ત્રોટારે,
 ગૃથાશ્રમ ધર્મ વિચારી વાંચો૦
 જે કદર હરે કરનારા, અલમસ્ત થઈ ફરનારે;
 મુખમના જન મુખકારી. વાંચો૦
 જયરામ દાસની વાણી, કહ્યું કરે મૈા પ્રાણી,
 પછી પુરૂષ હોય કે નારી. વાંચો૦



અગાઉથી આશ્રય આપનારા ગ્રહસ્થાના નાંમ

નકલ	નામ	ઠેકાણુ
૧૦૦	શેઠ ધરમસિ હ ભવાનજી ઉનવાલા	મુખઈ
૫૦	શેઠ નરસિ હદાસ પુરશોતમ તમાકુવાલા	ભીમડી
૨૫	શેઠ નરોત્તમદાસ લક્ષ્મિદાસ ચોખાના હલાલ	,,
૧૦	શ કરદાસ જેઠાભાઈ ખોખરી	મુખઈ
૧૦	નશ્તુ લખમીદાસ	પડધા
૧૦	વાલજી ઠાકરમી ઉવલ મરચ ૮	મુખઈ
૧૦	ત્રવાડી જાદવજી વીઠલજી	સીહોરવાલા
૫	ગાવદજી સુદરજી	મુખઈ
૫	વેલજી લાલજી	,,
૫	મેઘજી લાલજી	,,
૫	વિઠલદાસ મોતીરામ	,,
૫	વલભદાસ ગોપાલદાસ	,,
૫	શેઠ ગોપાલ કેશવજી	પડધા
૨	ડા પ્રેમજી જેઠા હલાલ	મુખઈ
૨	ડા રામજી કાનજી	,,
૨	ડા લાલજી ડુગરમી	,,

૨	શેઠ બાઈદાસ દેવજી	લીમડ
૨	શેઠ લવજી નરસિંહ	"
૨	ઠા કેસવજી ડોસા	"
૨	ઠા. દેવજી જીવરાજ	"
૫	ઠા દામજી કેશવજી	"
૨	ઠા માધવજી ડાયા	"
૨	જોશી માનજી મુલજી	"
૨	જોશી ખેરાજ ઓધવજી	"
૫	મુલજી પરશોતમ	"
૨	શેઠ કરસનદાસ ભવાન	મુખધ
૧	સુદંરજી કારા	"
૧	ગોવીંદજી જીવણ	"
૧	કાનજી કારા	લીમડી
૧	રણછોડદાસ ભણજી	"
૧	રતનસી ગોપાલજી	"
૧	મહેતા અંબાલાલચુનીલાલ	"
૧	રામજી પુરૂષોત્તમ	"

